

Juridische instrumentarium ten behoeve van energietransitie

schakeldag omgevingsrecht 25 juni 2019

Rond 3, 14.15 uur

Mr. Paul van Riel

adviseur ondergrondse infra

Gemeente Breda

Inhoud

- Waarom + waarmee van energietransitie
- Hoe van energietransitie
- Rol bij planvorming van energietransitie
- Andere rolkeuzen
- Instrumentarium; lijst
- Instrumenten toekomstig; Omgevingswet
- Instrumenten O wet – relatie planvorming
- Omgevingsplan; suggestie 's
- Omgevingsplan; pilot
- Omgevingsrecht; aanpassing
- Instrumenten; bestaand
- Instrumentarium; nieuwe woningbouw

Waarom + waarmee

Klimaatakkoord; gebouwde omgeving ; 7 miljoen bestaande woningen

Waarom ?	Waarmee ?	Hoe ?
Klimaat/ CO2	technisch; isoleren + van gas naar <ul style="list-style-type: none">• Hernieuwbaar gas• Stadsverwarming• Wko• Warmtepomp• All electric• Geothermie• Aquathermie•	

Hoe; langs welke weg ?

Situatie Nu		Aardgasvrije wijken
	Relaties aan gaan	
	Planvorming Zie dia 5	
	Andere rol-keuze Zie dia 6	
	Schaal : landelijk – regio – stad- wijk	
	Proces	
	Instrumenten (info, financieel, juridisch) Zie dia 7	

Planvorming

Landelijk	Klimaatakkoord	1001
Regionaal	Regionale energiestrategie (RES)	Beschikbaar electro Beschikbaar warmte Potentie warmtebronnen
Stedelijk	Transitievisie warmte	Wanneer van gas af Potentieel alternatieve bron
Wijksgewijs	Wijkuitvoeringsplan	(over max 8 jaar, na) .. van gas af

Andere Rolkeuzen

Naar andere spelers;	Informeren, Voorlichten, Ondersteunen, Faciliteren, Financieren, Stimuleren, Aktiveren, Beschermen, Garanderen
Zelf Isolatiebedrijf of Energieproductie net) opstarten	Bedrijfsmatig opstarten (waar markt (of achterblijft) ; aanbesteding
Isolatie	Opleggen (waar vrijwilligheid niet werkt)
Naar bron	Prioriteitstellen (vb wel/geen stadsverwarming, wel geen wko) = ingrijpen aansluitplicht
Naar afnemer;	keuze andere E-vorm opleggen 1 voorkeursvorm opleggen/ gas eindigen + Qua omgevingsbescherming; inkaderen

Instrumentarium (opleggen E-vorm); lijst

Toekomstig	<ul style="list-style-type: none">• Omgevingswet +• aanpassing Gaswet, Electriciteitswet, Warmtewet-- Energiewet, volgens Klimaatakkoord
Bestaand	<p>Bestaande woningvoorraad</p> <ul style="list-style-type: none">• Warmteplan (dus geen gas)• Aanwijzing interferentiegebied wko.• Crisis en herstelwet + wijziging 2019, Stb 216• Lokaal vergunningstelsel uitbreiding distributienet• Lokaal concessie stelsel alleenrecht energievorm <p>Nieuwbouw</p> <ul style="list-style-type: none">• Gebied (niet) aanwijzen als gasaansluitplicht opgeheven• BENG• BAEI• Anterieure overeenkomst

Instrumenten Omgevingswet

instrument	aard	inhoud
Visie	= beleid	= doelen
Plan	= juridisch	= omgevingswaarden (= smart doelen) + (toegestane) functies van (grond) locaties + regels voor activiteiten van anderen
Programma	= beheer	= maatregelen = acties = inzet gemeentelijke mankracht, info, geld, relaties, processen,

Omgevingswet instrumenten relatie planvorming

	Klimaatakkoord	Omgevingswet
Regionaal	regionale energiestrategie
Stedelijk	transitievisie warmte	Omgevingsvisie (beleid)
Wijksgewijs	wijkuitvoeringsplan	Omgevingsplan (regels) Omgevingsprogramma (acties)

Omgevingsplan; suggestie 1

Energievorm opleggen ?

Voorbeeld70 jaren wijk over naar warmtenet.....

- Voor gebouwen met een woonfunctie geldt vanaf 1 januari 2035 de volgende omgevingswaarde: de met verwarming van deze gebouwen gepaarde CO2 uitstoot is ten opzichte van het tijdstip van de eerste vaststelling van het warmtetransitieplan gereduceerd met ten minste 70%.
- De omgevingswaarde, bedoeld in artikel 2.1, is een inspanningsverplichting voor het college van burgemeester en wethouders.
- Ter plaatse van de functie wonen zijn uitsluitend de volgende activiteiten toegestaan: b) Het bouwen, installeren en gebruiken van voorzieningen die nodig zijn voor een duurzame energie en warmtevoorziening van de woning.

Omgevingsplan; bij suggestie 1

- Art 3.83 BBL ; nu geen energiekeuze opleggen aan bestaande bouw
- Inschatting; Gebod in omgevingsplan, zonder geld = onevenredig ?
- Inschatting; gebod ism eigendomsrecht EVRM ?
- Pilot 8 gemeenten; Den Haag, Zoeterwoude, Tilburg, Maastricht, Goes, Súd-west Fyslân, Groningen, Boxtel ; hoe in omgevingsplan e-transitie concreet te maken ?

Omgevingsplan; suggestie 2

Energievorm tegenhouden ?

- Verbod zonder vergunning distributienet te vervangen / vernieuwen

Omgevingsplan; suggestie 3

Beschermen leefomgeving ?

- Geen zonnepanelen op monumenten
- Geen warmtepompen met geluidsoverlast
- Geen schil-isolatie bij b. stads – dorpsgezicht
- Geen boomkapvergunning tbv zonnepaneel

Omgevingswet; aanpassing

- Rijks wetgeving op het terrein van elektriciteit, gas, warmte, mijnbouwactiviteiten en het omgevingsrecht wordt geschikt voor de wijkgerichte aanpak.
- Rijk (her)ijkt de (uitvoerings)regels van de Omgevingswet om de energietransitie zoveel mogelijk te faciliteren.
- (na RES en na Transitievisie warmte) Vervolgens besluit de gemeente (door het wijzigen van het omgevingsplan) wanneer welke wijk van het aardgas afgaat.
- in de Energiewet opgenomen dat op basis van dit besluit van de gemeente wordt vastgesteld vanaf welke datum een wijk geen gebruik meer kan maken van het gasnet.
- vervallen van de gasaansluitplicht in de Energiewet en de netbeheerder krijgt de mogelijkheid en instrumenten om de gasafsluiting uit te voeren.
- rijk zorgt voor dat de gemeente juridische doorzettingsmacht heeft om afkoppeling van het aardgasnet te (laten) realiseren (bestuursdwang, last onder dwangsom, bestuurlijk boete en binnentredingsrecht).

Instrumentarium; bestaand

- Warmteplan; (art 1.1 Bouwbesluit 2012); = opheffen gasaansluitplicht
- Aanwijzing interferentiegebied WKO (art. 2.2a-6 BOR = vergunningstelsel + mogelijk beleidsregels weigeringen
- Crisis en herstelwet ; bestemmingsplan verbrede reikwijdte
- Lokale verordening Gemeentewet; vergunningstelsel uitbreiding warmtenet
- Lokale verordening Gemeentewet; concessiestelsel alleenrecht E-vorm;

Instrument bestaand; concessiestelsel

- Het is verboden om een energienet, anders dan een gas of elektriciteitsnet, aan te leggen en exploiteren zonder concessie van burgemeester en wethouders.
- Een concessie verleent de concessiehouder het alleenrecht om als enige, zonder concurrentie van anderen, een bepaalde daarin genoemde vorm van energievoorziening aan te leggen en te exploiteren in het in de concessie vermelde gebied.
- Burgemeester en wethouders verlenen een concessie alleen nadat een procedure is gevoerd die gekenmerkt wordt door Eg richtlijn 2014/23.

Instrumentarium; nieuwe woningbouw

- Experiment Crisis en herstelwet , incl. afwijking Gaswet
- Gebied (niet) aanwijzen als gebied waar nieuwe bouwwerken na 1-1-2018 geen gasaansluitplicht meer geldt voor netbeheerder, art 10-6 Gaswet;
- Voorkeur open collectief WKO tov gesloten individueel WKO via art 2.2a-6 BOR;
- BENG
- BAEI-procedure; aanwijzing andere netbeheerder voor e-infra vanaf 500 woningen
- Anterieure overeenkomst, pas op 122 Woningwet

Strategie nieuwbouw

- E-verkenning mogelijkheden
- E-voorkeur
- Overleg ontwikkelaar/ toekomstige bewoners
- Als ... dan
 - Geen stadsverwarming, maar wko
 - Geen wko maar stadsverwarming
 - Geen stadsverwarming of wko maar aquathermie
- Marktverkenning
- Keuze
- Installatie
- Beheer

En verder

- Verkennen, Ontdekken, Proberen
- Uitwisselen, hoe ? Via ROM ?
- Groeien